

ENSKILDA HÖGSKOLAN STOCKHOLM

Teologiska programmet

Praktisk teologi

EXAMENSARBETE

Kandidatuppsats

VT, 2019

Att predika gemenskap i en individualistisk kultur

Tre fallstudier om ecklesiologin som förkunnas för unga
på Hönökonferensen

Författare: Anton Ahlmark

Handledare: Frida Mannerfelt
Teologiska Högskolan Stockholm

Tack till:

Först vill jag tacka mina handledare, Frida Mannerfelt för din kunskap och goda ledning i slutfasen av uppsatsen och Sune Fahlgren som var med och startade upp arbetet. Tack Gunnar Ånskog och Anders Marklund för hjälpen med bakgrundskapitlet om Hönökonferensen. Tack också för det ni ger och har gett till Hönökonferensen. Johanna Buller, Jonas Lund och Marcus Olson ska också ha tack. Tack att ni förkunnar evangeliet om Jesus Kristus till ungdomar och att ni med era gåvor är med och sprider Guds rike. Jag vill också tacka min flickvän Elin för att du orkat lyssna på alla mina tankar och teorier samt alla mina klasskamrater som stöttat mig. Låt oss fortsätta stötta varandra när vi går ut som tjänare i Guds församling. Sist men absolut inte minst, vill jag tacka Jesus.

[Abstract]

This study is a hermeneutical analysis with the aim to theoretically and theologically understand what is preached about the church to youth today and how youth is motivated to join the church. The study contains three case studies from Hönökonferensen and through Taylor, Camnerin and the *Theological Framework of the Uniting Church in Sweden* a few understandings of the church emerge: the church is a warm, welcoming and transforming community, it can prevent individualism, heal, and make believers, but it can also be filled with demands. The study discusses authenticity as an important concept along with different understandings about community.

Engelsk titel

Preaching Community in an Individualistic Culture.

Nyckelord

Unga; Hönökonferensen; Predikan; Församling; Gemenskap; Relation; Ecklesiologi; Johanna Buller; Jonas Lund; Marcus Olson

Innehållsförteckning

1	Inledning	6
1.1	Bakgrund och förståelse	6
1.2	Syfte och forskningsfrågor.....	7
1.3	Avgränsningar	7
1.4	Tidigare forskning	8
1.5	Material.....	9
1.6	Uppsatsens disposition.....	10
1.7	Metod.....	10
1.8	Teori och teoretiska begrepp.....	14
1.8.1	Expressiv individualism	14
1.8.2	Ecklesiologi	15
1.8.3	Viktiga begrepp.....	15
2	Bakgrundsteckning.....	17
2.1	Den svenska frikyrkliga predikan.....	17
2.2	Hönökonferensen.....	19
3	Undersökning och resultat.....	21
3.1	Predikan av Johanna Buller – ”Ensam är inte stark”.....	21
3.1.1	Predikanten	21
3.1.2	Källmaterialet.....	21
3.1.3	Predikans form.....	22
3.1.4	Mikrostrukturen	23
3.1.5	Bibelbruk och bibeltolkning.....	23
3.1.6	Trostolkning och tillämpning	24
3.1.7	Sammanfattning	25
3.2	Predikan av Jonas Lund – ”Den lokala församlingen”.....	26

3.2.1	Predikanten	26
3.2.2	Källmaterialet.....	26
3.2.3	Predikans form.....	27
3.2.4	Mikrostrukturen	28
3.2.5	Bibelbruk och bibeltolkning.....	29
3.2.6	Trostolkning och tillämpning	29
3.2.7	Sammanfattning	30
3.3	Predikan av Marcus Olson – ”Omvändelse”.....	31
3.3.1	Predikanten	31
3.3.2	Källmaterialet.....	31
3.3.3	Predikans form.....	31
3.3.4	Mikrostrukturen	32
3.3.5	Bibelbruk och bibeltolkning.....	33
3.3.6	Trostolkning och tillämpning	33
3.3.7	Sammanfattning	35
4	Analys.....	36
4.1	Vad är församlingen?.....	36
4.2	Hur motiveras unga att vara med i församlingen?.....	38
5	Sammanfattning och slutsatser	42
5.1	Ett konstruktivt bidrag	43
6	Diskussion	44
6.1	Teoretisk reflektion	44
6.2	Metodisk reflektion	44
6.3	Empirisk reflektion.....	44
6.4	Avslutande reflektion	45
7	Bibliografi	46

1 Inledning

1.1 Bakgrund och förförståelse

Equmeniakyrkan har de senaste åren sett samma trend: medlemsantalet minskar år efter år. Mellan 2013 och 2017 tappade Equmeniakyrkan 4603 medlemmar (Equmeniakyrkan 2018:6). Jag kommer hösten 2019 att börja en tjänst som pastor med inriktning mot barn och unga. Relationen mellan en församling och dess unga är en fråga som jag kommer att leva med varje dag. Att unga i Sverige idag ska hitta en tro och sin plats i en lokal församling är en fråga som ligger mig varmt om hjärtat och något jag längtar efter att se hända.

För att en människa skall komma till tro behövs en gedigen religiös socialisation och en grundlig kristen undervisning (Groome 2015:187-188). Ungdomars relation till församlingen, dess varande och dess framtid påverkas av den undervisning i ord och handling som ges. Jag vill undersöka några exempel på hur undervisningen om församlingen som riktar sig till unga ser ut, närmare bestämt den bild som unga möter när de deltar i en populär kristen konferens. För att göra det kommer jag analysera tre predikningar i ungdomsmötena på Hönökonferensen.

Förhoppningsvis kan den här uppsatsen inspirera till samtal om vilken bild av församling som explicit och implicit förmedlas i predikan och annan kristen undervisning. I uppsatsen saknas röster från de unga som hör predikan och hur de upplever församlingen. Det är ett viktigt perspektiv, men det får bli ett uppslag för en annan uppsats.

Genom åren har det gjorts många studier på hur församlingar kan arbeta och relatera till unga. Equmenia har tagit fram *Växa i tro-planen*, som är en pedagogisk helhetsbild av vilka övergångar som finns mellan verksamheter och hur församlingen kan arbeta med olika åldrar (Equmenia). Däremot saknas aktuella studier av vad som förkunnas om församlingen för unga. Mitt intryck är att många av dagens frikyrkliga predikningar är riktade till den enskilde troende och dess relation till Gud. Ett sådant fokus gör att den kollektiva aspekten av tron tycks hamna i skuggan. Jag ser att en studie som denna behövs och utifrån det vill jag undersöka några exempel på vad som sägs om församlingen i predikan som vänder sig till unga.

En plats som samlat många unga genom åren är Hönökonferensen som är en kristen konferens på Hönö, i Göteborgs skärgård. Hönökonferensen har fått spela en viktig roll i min egen resa som kristen. Jag har varit på Hönökonferensen varje sommar i över tio år. Jag har gått på ungdomsmöten, på bibelstudier, fikat på nattcafé och hängt på stranden. Det som påverkat mig mest är ungdomsmötena. Mycket av det som har sagts i predikningarna där är sådant som jag har burit med mig i flera år.

1.2 Syfte och forskningsfrågor

Syftet med uppsatsen är att få en djupare förståelse för vad som förmedlas om församling i predikan och hur unga motiveras att vara med i församlingen. Budskapet om församlingen och hur det kan förstås ur ett bredare teoretiskt och teologiskt perspektiv är mitt primära fokus så som det framträder i samspelet predikan, predikant och predikoakt.

Min tes är att de predikningar som hålls om församlingen påverkar ungdomars förståelse av vad församlingen är och motivationen att vara med. Detta utifrån vad som sägs, vem som säger det och hur det framförs. Det är därför predikant, predikans form och innehåll kommer att undersökas.

I den här studien försöker jag svara på följande huvudfråga: Vad uttrycks om församling och församlingsmedlemskap i predikan på ungdomsmöten under Hönökonferensen? Jag kommer att undersöka huvudfrågan genom att ställa följande forskningsfrågor till mitt material:

1. Vilken ekklesiologi förmedlas i predikan i ungdomsmöten på Hönökonferensen?
2. Hur motiveras unga att vara med i en församling genom predikans framförande, form och innehåll?

1.3 Avgränsningar

Jag kommer att undersöka tre utvalda predikningar från ungdomsmötena på Hönökonferensen. Det finns flera konferenser i Sverige som samlar många unga, men jag har valt att enbart studera en konferens som hålls i region Väst, en av Eumeniakyrkans sju regioner. Jag gör det för att min förförståelse säger att Hönökonferensen fått vara formerande

för många unga i Missionskyrkan och sedermera Equmeniakyrkan och på grund av den goda tillgängligheten när det kommer till material. Hönökonferensen arrangeras av Hönö Missionskyrka, som är en del av Equmeniakyrkan. Hönökonferensen står således i ett Equmeniakyrkligt sammanhang, till skillnad från till exempel Pingströrelsens Nyhemsvecka och Evangeliska Frikyrkans Torpkonferens.

Under ungdomsmötena finns flera inslag. Liturgin innehåller gemensam sång, välkomsthälsning samt kollekttal av gudstjänstledare, predikan och tid för personlig överlåtelse efter predikan. Jag kommer dock enbart att studera predikningarna.

Vägen in i församlingen sker på flera olika sätt och långt ifrån alla ungdomar åker på Hönökonferensen. Undersökningen utgörs av tre fallstudier. Det som sägs i dessa predikningar är endast en liten del av den undervisning och de erfarenheter som unga får om och av församlingen, men som Groome (2015) visat är undervisning en viktig aspekt och med tanke på predikans särskilda plats i frikyrklig spiritualitet har jag valt att studera predikan. Hur predikan uppfattas är upp till lyssnaren själv.

1.4 Tidigare forskning

För att på bästa sätt analysera mina utvalda predikningar behöver jag tidigare forskning att ta spjärn mot och samtala med. I det här avsnittet kommer jag redovisa och presentera tidigare forskning som berör min studie gällande predikantskap och församling. Jag kan inte säga allt om all forskning men jag vill lyfta fram några forskare som har relevans för min studie. 2006 skrev Sune Fahlgren, docent i kyrkovetenskap och lärare i praktisk teologi vid Teologiska Högskolan sin avhandling med titeln *Predikantskap och församling*, om relationen mellan predikan och församling i en frikyrklig kontext. Fahlgren argumenterar för att predikantskapet är en frikyrklig baspraktik, det vill säga en handling som i någon mån både skapar och förutsätter kyrka. Fahlgren menar att predikan skapar olika eckesiala gemenskaper och vice versa, eckesiala gemenskaper formar predikan (Fahlgren 2006:13-14).

Equmeniakyrkans ecklesiologi har rötter i sina tre bildarsamfund, Metodistkyrkan i Sverige, Svenska Baptistsamfundet och Svenska Missionskyrkan. Sune Fahlgren skrev 2014 en vetenskaplig artikel om Equmeniakyrkans ecklesiologi med titeln *Equmeniakyrkans*

ecklesiologiska äventyr. I artikeln reflekterar Fahlgren kring nyckelord, som Fahlgren kallar kyrkospråk, vid bildandet av Equmeniakyrkan. Syftet med undersökningen var att belysa nya fält och problemområden där mer praktiskteologisk forskning behövs, till exempel kring de förändringar som skedde då Equmeniakyrkan bildades 2011. De tre ord som Fahlgren finner kring bildandet av Equmeniakyrkan är: Väg, vandring och rörelse. Han använder även begrepp som ”nytt”, ”att gå före” och ”gemensam”. Artikeln hjälper mig att förstå Equmeniakyrkans ecklesiologi.

Ulla Bardh skrev 2008 avhandlingen *Församlingen som sakrament: Tro, dop, medlemskap och ekumenik bland frikyrkokristna vid 1990-talets slut*. Bardh diskuterar de frikyrkliga sakramenten dop och nattvard men också om församlingen kan ses som ett sakrament (Bardh 2008:197). Bardh kommer fram till att delaktighet är ett tecken på Kristi närvaro. Avhandlingen lyfter bland annat fram delaktigheten och gemenskapen, *koinonia/communio* som en central del i den frikyrkliga församlingen (Bardh 2008:58). Däremot ger avhandlingen ingen Equmeniakyrklig teologi eftersom den skrevs innan Equmeniakyrkan officiellt bildades 2011. En studie kring det området hade varit välkommet. Avhandlingen hjälper mig för att den ger en fördjupad bild av frikyrklig församlingssyn.

Jag vill också samtala om ungas förhållande till församling. Varför unga engagerar sig i Equmeniakyrkans ungdomsorganisation Equmenia skriver Maria Zackariasson om i *Gemenskapen: Deltagande, identitet och religiositet bland unga i Equmenia* (2016). Zackariasson kommer fram till att relationer som skapar gemenskap är en av faktorerna som gör att unga vill vara med. Det är också viktigt att kunna vara sig själv och att kyrkan inte har förväntningar på hur deltagarna ska vara, till skillnad från skolan. Kyrkan blir en fristad (Zackariasson 2016:78-81).

1.5 Material

Denna undersökning består av tre predikningar från Hönökonferensens ungdomsmöten vars innehåll behandlar kristen gemenskap. Jag har valt ut en predikan var från de tre senaste predikanterna på Hönökonferensen. Det inspelade materialet gör att jag kan höra och se vad som sker.

För att ge en bakgrund till predikningarna kommer jag att göra litteraturstudier om frikyrklig predikan. Materialet är främst från Halldorf, Fahlgren och Lönnebo. Jag gör också litteraturstudier om Hönökonferensen, men materialet som finns att tillgå är begränsat och därför kompletterar jag med intervjuer. Dessa har skett per mail med Gunnar Ånskog, föreståndare i Hönö Missionskyrka 2002-2016 och deltagare på konferensen sedan 1980, samt till Anders Marklund, föreståndare i Hönö Missionskyrka sedan 2016. De valdes utifrån deras goda kunskaper om Hönökonferensen.

1.6 Uppsatsens disposition

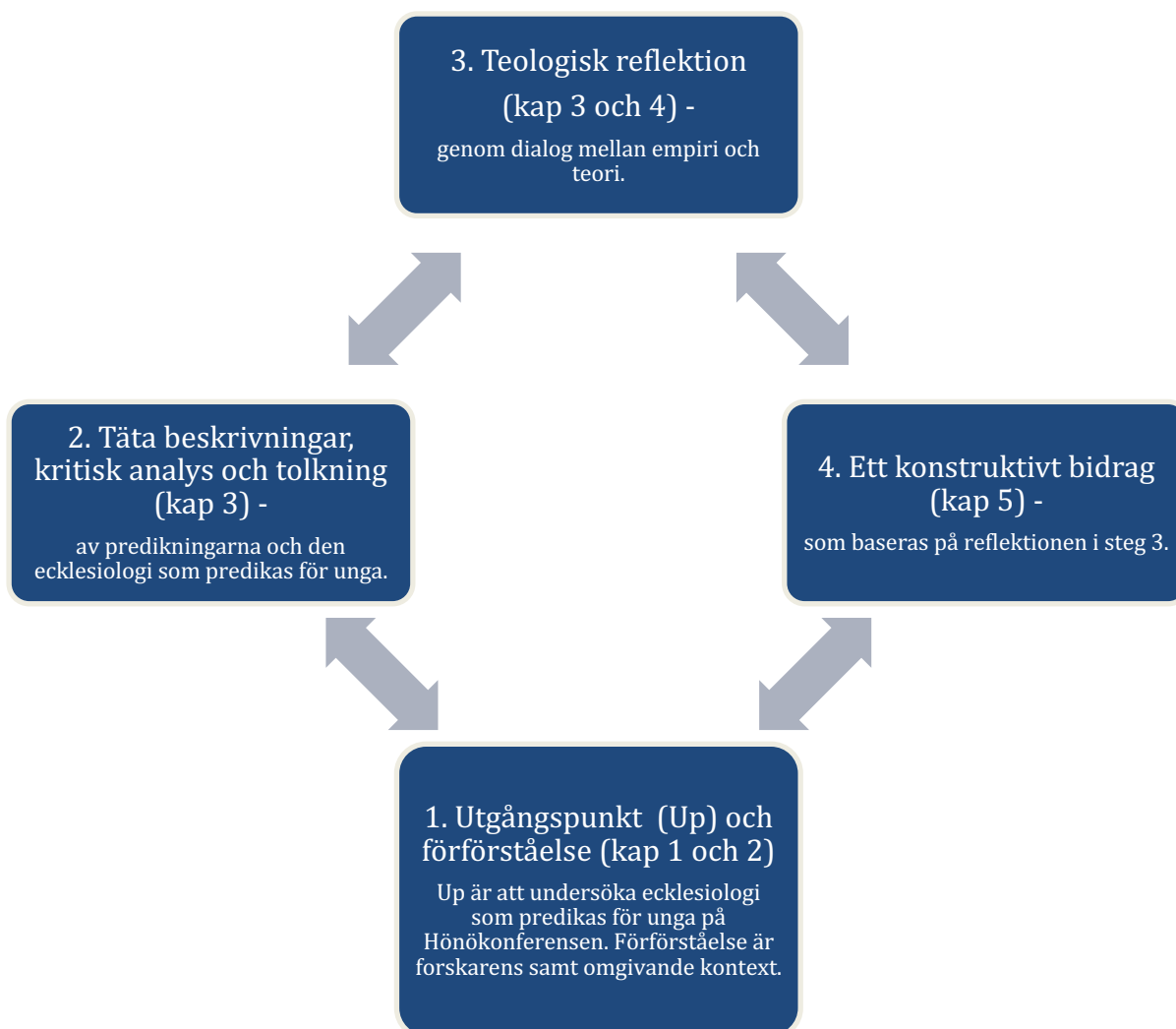
Kapitel 1 presenterar en bakgrund till uppsatsens tillblivelse. Kapitlet innehåller uppsatsens syfte, de forskningsfrågor som skall besvaras samt avgränsningar. Jag redogör för tidigare forskning kring ämnet och en presentation av materialet som använts. Kapitlet presenterar även metod och teori samt relevanta begrepp. Kapitel 2 ger en bakgrundsteckning av den svenska frikyrkliga predikan samt en historisk och nutida bakgrund till Hönökonferensen. I kapitel 3 presenteras en analys av empirin som är relevant utifrån min undersökning utifrån min valda metod. Kapitel 4 innehåller en diskussion av analysen i kapitel 3 med hjälp av teorier och tidigare forskning. I kapitel 5 presenterar jag en sammanfattning och tentativa slutsatser.

1.7 Metod

I undersökningen kommer jag att arbeta utifrån en induktiv metod med en hermeneutisk ansats. Med induktiv metod menas att jag utgår från det empiriska materialet och väljer teorier utifrån det för att få en fördjupad förståelse. Den hermeneutiska ansatsen betyder att empirin tolkas. Jag använder en homiletisk tolkningsmetod i min arbetsprocess av empirin (predikningarna). Gällande reliabilitet är resultatet en tolkning av empirin. Metoden för uppsatsen är kvalitativ textanalys och jag kommer att undersöka predikningarna som fallstudier. Göran Ahrne och Peter Svensson menar att kvalitativa metoder syftar till att få en djupgående förståelse av ett utvalt material. Fokus för en kvalitativ metod ligger på materialets innehåll, vilket passar sig för textanalys (Ahrne & Svensson 2011:9-10).

Genom att transkribera de inspelade predikningarna kan jag göra en kvalitativ textanalys och genom att lyssna på predikningarna kan jag analysera den performativa dimensionen av predikan. Jag har lyssnat igenom många predikningar för att hitta dem som passar bäst för studien. Utifrån materialet valdes sedan relevanta teorier ut samt tidigare forskning om församlingen.

Forskningsfältet om ecklesiologi som predikas för unga är ett område med lite forskning. För att undersöka området behövs en övergripande metod för hela uppsatsen. Metoden jag använder är inspirerad av Tone Stangeland Kaufmans metod i *A New Old Spirituality* (2017) där hon studerar spiritualitet bland norska präster. Jag behöver en strategi för att på ett kvalitativt sätt undersöka området och gör det genom en öppen och undersökande metod. Jag hävdar att Kaufmans hermeneutiska metod kan hjälpa min undersökning. Målet med undersökningen är att få mer förståelse av den ecklesiologi som förkunnas för unga på Hönökonferensen. Kaufman tillämpar en hermeneutisk ansats i fyra steg (Stangeland Kaufman 2017:20-23). Nedan visas en figur av metoden följt av en redogörelse av hur metoden kommer att användas.

Figur 1. Undersökningsdesign

Den hermeneutiska metoden börjar med utgångspunkt och förförståelse. Det är viktigt att poängtera att hermeneutisk forskning påverkas av forskarens förförståelse. Hönökonferensen är en specifik kontext som behöver beskrivas och frikyrklig predikan har typiska karaktärsdrag. Jag behöver som forskare vara medveten om min förförståelse. Jag är pastorskandidat i Ekuemeniakyrkan och skriver uppsatsen inom ramen för utbildningen på Teologiska Högskolan Stockholm. Jag är medlem i en församling som är en del av

Equmeniakyrkan. Jag kom till tro när jag var 14 år men kyrkan har alltid varit en del av mitt liv. Jag har en god relation till Hönökonferensen och är medveten om att min förförståelse kan göra att jag bär på en romantiserad bild av den. För att motverka detta arbetar jag utifrån metoden och enbart med de utvalda predikningarna. Jag hävdar dock att förförståelsen gör att jag kan se och förstå subtila detaljer som lätt kan missas av någon som inte deltagit i konferensen. Det gör att jag kan tolka dem på ett bättre sätt.

Största delen av uppsatsen består av steg 2, täta beskrivningar, kritisk analys och tolkning. För utföra den kvalitativa textanalysen och analysera mitt empiriska material har jag valt den metod som används av Sune Fahlgren i *Svensk påskpredikan genom tiderna* (2010:367-377). Metoden bygger på analysfält som möjliggör mina studier av församling och sätter in innehållet i en homiletisk kontext. Analysmetoden är framtagen i samspel med frikyrklig predikan, därför är den lämplig även för denna studie. För att fälten bättre ska passa min studie är de något modifierade och lyder: *predikanten, källmaterialet, predikans form, mikrostrukturen, bibelbruk och bibeltolkning* samt *trostolkning och tillämpning*.

Predikanten: predikanten står i ett sammanhang som ger auktoritet. Det gemensamma för alla tre predikanterna är deras auktoritet via den kallelse de fått att vara talare på konferensen. De bär också på personliga drag som möjliggör deras förkunnelse. Dessa drag presenteras här.

Källmaterialet: följande analysfält behandlar när och var predikan hölls och materialets tillgänglighet.

Predikans form: här presenteras predikans övergripande tema och form. Predikans struktur och innehåll behandlas också.

Mikrostrukturen: i mikrostrukturen redogörs för retorik, språkbruk, samt återkommande teman.

Bibelbruk och bibeltolkning: här behandlas predikantens bibelanvändning och tolkning av bibeln.

Trostolkning och tillämpning: här presenteras de delar av predikan som behandlar församling och kristen gemenskap. Eftersom studien särskilt betonar frågor som rör detta analysfält kommer den ges mest utrymme. Analysen avslutas med en sammanfattning i punktform.

Steg 3 är en teologisk reflektion som behandlar empirin i ljuset av de utvalda teorierna. Utifrån reflektionen kan ett konstruktivt bidrag ges i steg 4.

1.8 Teori och teoretiska begrepp

1.8.1 Expressiv individualism

I *Tro & Liv 9* (2019) diskuterar Fredrik Wenell hur unga relaterar till tro och det övernaturliga i dagens samhälle. Wenell utgår från den kanadensiska filosofen Charles Taylors teori om ”expressiv individualism”. Jag har läst både Taylor och Wenell och kommer använda Wenells tolkning av Taylors teori eftersom Wenell fokuserar på unga. Taylor menar, enligt Wenell att de förutsättningar som finns i dagens samhälle för unga och deras relation och mottagande av tro har förändrats. Tron på Gud ses som en möjlighet, ett val eller ett alternativ bland många alternativ istället för en självklar del av livet (Wenell 2019:52). Wenell skriver att den expressiva individualismen utgår från att var och en ska se sig som unika som bör uttrycka sin individualitet, vilket är möjligt för alla i dagens konsumtionssamhälle. I ett sådant samhälle blir äkthet och autenticitet nyckelord (Wenell 2019:53). Det som Taylor beskriver är att det skett en förskjutning från det kollektiva mot individen och att individen idag, i frågan om religiös tro själv ska hitta vad individen tror på (Taylor 2007:270-295).

Det centrala i den expressiva individualismen är äkthet. Det betyder att den som kommunicerar skall göra det på ett unikt sätt jämfört med andra. Fokus på individens sökande och det unika som förväntas gör att dåtidens värderingar och normer inte längre utstakar en tydlig väg. Resultatet blir att undervisning sker i en kontext som är avhängd från tidigare generationers värderingar och transcendent referenspunkter, och att undervisningen i och med detta förstås utifrån rådande omgivande kultur (Taylor 2007:270-295). Tidigare tog ungdomar emot influenser utifrån, men idag vänder de sig istället inåt, mot det personliga. Detta motverkar gemenskap och säger att kyrkan inte längre är den primära platsen där unga kan få svar på existentiella frågor. Taylors teori erbjuder en förklaring samt ger värdefulla

perspektiv på förkunnelsen för unga om församlingen. Wenell avslutar kapitlet med att hävda att gemenskap behövs för att erfarenheten av Gud ska bli beständig (Wenell 2019:66).

1.8.2 Ecklesiologi

Studiens syfte är att fördjupa förståelsen av den ecklesiologi som förkunnas för unga. Som ecklesiologisk samtalspartner och jämförelsepunkt kommer jag att använda *Teologisk grund för Equmeniakyrkan* (2011) samt *Teologi för församlingsbruk* (2017) av Sofia Camnerin och Åke Jonsson (red). Jag väljer litteraturen eftersom jag analyserar ecklesiologi ur ett Equmeniakyrkligt perspektiv. Camnerin beskriver församlingen som en gemenskap, (*koinonia*, grek. för gemenskap). Församlingen är Guds, samt Guds redskap i världen som syns genom olika livsyttningar. Församlingens identitet sammanfattas som tre gemenskaper: ”nattvardsgemenskap och försonande gemenskap (*koinonia*), en gemenskap som tar ansvar för de fattiga (*diakonia*) och en gemenskap som vittnar om evangeliet (*martyria*)” (Camnerin 2017:19-23). Camnerin hävdar att om inte dessa tre finns så finns ingen kyrka. Camnerins tre begrepp används som teologisk och teoretisk utgångspunkt för att förstå den ecklesiologi som framträder i predikningarna.

1.8.3 Viktiga begrepp

Unga: Med unga så menar jag personer i åldrarna ungefär 13-25 år (Ungdomsstyrelsen 2010:4). Det är från att personen blivit tonåring men innan personen är vuxen. Detta är målgruppen för Hönökonferensens ungdomsmöten.

Ungdomsmöte: Ungdomsmötet är en gudstjänst med enklare former och fokus att nå och passa för unga. Predikan är ofta utformad för unga och musiken får en stor och viktig plats. Det är inte ovanligt att media såsom video eller bilder används.

Församling: Med församling menar jag den lokala församlingen på en annan ort än Hönö. Detta är gemenskapen som jag förutsätter att unga möter efter konferensen. När jag använder församlingen så syftar jag på den lokala kristna församlingen inom Equmeniakyrkan.

Kyrka: Med kyrka menar jag främst Equmeniakyrkan som en nationell kyrka, syftar jag på den världsvida kyrkan kommer det klargöras.

2 Bakgrundsteckning

Detta kapitel ger en bakgrundsteckning för att förstå det sammanhang som undersökningen behandlar. 2.1 är ett avsnitt om den svenska frikyrkliga predikan. I 2.2 redogörs för Hönökonferensen och dess historia.

2.1 Den svenska frikyrkliga predikan

Uppsatsens primärmaterial tillhör kategorin svensk frikyrklig predikan. Fahlgren menar att det skett lite forskning sedan 1945, då Yngve Brilioth skrev att ”den frikyrkliga predikans vida fält har ännu blott mycket ofullständigt kartlagts” (Fahlgren 2010:351, Brilioth 1962:246). Det finns enligt Brilioth några kännetecken på en svensk frikyrklig predikan:

biblicism, väckelsemotivets dominerande ställning, den ofta konstlösa, från all teknik frigjorda formen [sic!], den starka påverkan av engelsk och amerikansk litteratur (Brilioth 1962:246).

Kyrkohistorikern Joel Halldorf konstaterar i *Kristen Gudstjänst* (2018) att det är svårt att ge en exakt redogörelse av vad en frikyrklig predikan är, då den kan ha många olika former. En predikan kan lägga ut en bibeltext eller vara ett inspirerande pepp-talk. Den kan utgå från ett särskilt tema eller från söndagens text i kyrkoåret. Predikans längd kan variera (Halldorf 2018:148). Det hela beror på sammanhanget och predikanten.

Halldorf finner några saker som är gemensamt för den frikyrkliga predikan. Tilltalet är oftast personligt och formen kännetecknas av frihet och spontanitet. Det frikyrkliga mötet präglas av folklighet och tillgänglighet och predikan likaså. Tilltalet ska vara personligt och enkelt att ta till sig. En tendens är att predikanten förhåller sig fritt till sitt manus för att skapa en relation till församlingen, en närvaro i rummet, samt att predikanten öppnar upp för att Anden ska tala (Halldorf 2018:148).

Som all predikan hävdar Halldorf att frikyrklig predikan alltid har ett syfte. Detta syfte är att åstadkomma en förändring eller en rörelse i åhörarnas liv, socialt eller andligt. En frikyrklig predikan kännetecknas av att det finns en personlig tillämpning och efter predikan ges ofta åhörarna chansen att respondera på det som sagts, som att tända ljus (Halldorf 2018:148-149).

Predikan kan ha olika form. En vanlig form är temapredikan. En tematisk predikan enligt Martin Lönnebo kan ofta följa formen: normtanke, tillståndstanke och följdtanke. Med normtanke menas hur något borde vara, tillståndstanken beskriver hur den rådande situationen är och följdanken är vad som behöver göras (Lönnebo 1977:126). Predikanten kan öppet säga vad hen ska predika om (Lönnebo 1977:127). Predikan innehåller oftast ett exordium, inledning samt peroratio, avslutning.

Den frikyrkliga predikan hålls inom församlingen, på söndagsgudstjänster eller andra sammanhang, men även i andra forum så som *mötet*. Fahlgren skriver att vissa av de karaktärsdrag som Brilioth lyfter fram finns med i en mötespredikan. Dessa är biblicism som menas med en betoning på bibelordet, väckelsemotivet, antiformalism som beskrivs som motsatsen till en fast form eller praktik och de anglo-amerikanska förebilderna (Fahlgren 2010:352). En central skillnad mellan en söndagsgudstjänst och ett möte är enligt Fahlgren att mötet ger en ny möjlighet för predikant och församling att relatera till varandra (Fahlgren 2010:351). Mötet i tält eller liknande hade syftet att ”nä längre än man gjorde i de traditionella kyrkorummen” (Fahlgren 2010:354). Predikan ramades in och förstärktes ofta genom sång och musik. Mötespredikan kan inte frikopplas helt från atmosfären i mötet, där musiken spelar en viktig roll (Fahlgren 2010:354). Hönökonferensen bär på karaktärsdrag av möte.

Hönökonferensen är som namnet säger, en konferens. Predikan på konferens står i ett annat sammanhang än söndagsgudstjänsten. Predikanterna präglas i regel av ett mobilt predikantskap. I Fahlgrens kapitel om Nelly Halls predikantskap inom Helgelseförbundet, listar Fahlgren tre typer av mobilt predikantskap. Det första var att pionjärt sprida det tryckta Ordet, främst av traktatsällskap eller missionsorganisationer. Det andra var att sprida det talade Ordet i en konfessionell miljö. Hit hör kyrkosamfund och missionsorganisationer med en identitetsskapande struktur. Den tredje kategorin var att sprida väckelsen. Strävan var förnyelse och det skedde konfessionsöverskridande. Resepredikantskapet legitimerades underifrån, genom de väckelser som uppstod på platserna där predikanten varit. Enligt Fahlgren var längtan efter väckelsen samfundsöverskridande. Om en predikant hade ett rykte att bidra till väckelsen så kunde hen kallas till ett annat samfund (Fahlgren 2010:162-165). Hönökonferensen, som vi ska se närmare på i nästa avsnitt, har genom åren kallat predikanter från olika samfund.

2.2 Hönökonferensen

Efter avsnittet om predikan måste något sägas om Hönökonferensen. Predikan jag analyserar står i ett sammanhang. Eftersom källmaterialet är begränsat får detta ses som en ansats i forskningen om Hönökonferensen.

Hönökonferensen har anordnats av Hönö Missionsförsamling sedan 1945. Initiativet som drev församlingen bottnade i en andlig längtan efter fördjupning och stilla dagar inför Gud. Hönö Missionsförsamling skrev i sin årsberättelse 1922 att Svenska Missionsförbundets evangelistkår anordnade en så kallad stilla vecka, första veckan i augusti 1922. Många evangelister närvarade, bland annat Josef Roth och Alex Olovson. Under deras kampanjer på Hönö ska många ungdomar ha blivit frälsta. Under mötena fanns även en stark förnimmelse av Andens närvaro och man upplevde hur en förnyelse påbörjades (Hönökonferensen).

Hönö Missionsförsamling skrev i sin årsberättelse 1945 att det fanns behov av det andliga livets fördjupande och att församlingen längtade efter att anordna en konferens som dem på Öckerö. 1945 gjordes detta under en vecka i juli månad och ”[a]lla materiella svårigheter övervanns, tält förhyrdes, mat och logi ordnades” (Hönökonferensen). Genom åren har flera olika tält använts, det första med plats för 800 personer och genom åren har antalet platser ökat (Hönökonferensen).

På 1950-talet började ungdomar samlas vid badplatsen Hästen på Hönö. Samlingarna initierades av ungdomarna och var av mer spontan karaktär med fria vittnesbörd. Ofta samlades ungdomarna runt en lägereld och sjöng och spelade gitarr (Johansson 2014:103). Om det var fint väder kunde det bli stora samlingar. Från slutet av 1950-talet blev fredagskvällen ”ungdomens kväll” med målet att nå ungdomar. Församlingens egna sångare och körer medverkade. 1986 var första gången ungdomsmöten anordnades i det stora mötestältet. Tidigare hade man samlats vissa dagar på Hönö hotell, senare i Missionskyrkan och än senare i Betelförsamlingen. Det dröjde aldrig länge innan de växte ur sin nuvarande lokal. 1986 kom Hönökonferensen i kontakt med Teamevangelisation som kom att ansvara för ungdomsmötena. Initiativtagare att flytta in i det stora tältet var Åke Geresand, som då var ledare för Teamevangelisation. Det stora tältet utnyttjades till fullo alla kvällar då ungdomsmötena samlade flera tusen ungdomar varje kväll. Efter att det formella samarbetet

med Teamevangelisation tog slut fortsatte Hönö Missionskyrka att anordna ungdomsmötena själva (Ånskog, intervju 04.04.2019).

Hönökonferensen anordnas av Hönö Missionskyrka. Equmeniakyrkan räknas inte som arrangör. Konferensen är fri att kalla vilka talare som konferensen vill. Enligt Anders Marklund, föreståndare i Hönö Missionskyrka arbetar ett programråd och en konferensledning med Hönökonferensen året runt. Programrådet tar fram förslag på tema, talare och övriga medverkande och förankring sker i styrelsen. 2019 byter man namn på ungdomsmötet till nattmöte. Marklund förklarar att man inte vill begränsa målgruppen till enbart ungdomar genom titeln. Syftet med nattmötena är att utmana, utrusta och uppmuntra (Marklund 2019).

3 Undersökning och resultat

I kapitel 3 presenteras den empiri som utkommit av undersökningen. Undersökningen utgår från tre predikningar av predikanterna på ungdomsmötena under Hönökonferensen 2017 och 2018. I 3.1 redogörs för Johanna Bullers predikan under 2018 års konferens. I 3.2 presenteras empirin utifrån en predikan av Jonas Lund under Hönökonferensen 2017. I 3.3 redogör jag för en predikan av Marcus Olson under Hönökonferensen 2018. Analysfälten utgår från metoden som redogjorts för ovan och varje predikan behandlas för sig.

3.1 Predikan av Johanna Buller – ”Ensam är inte stark”

3.1.1 Predikanten

Predikanten är Johanna Buller. Buller som vid predikotillfället var 33 år gammal arbetade som barn- och ungdomspastor i Equmeniakyrkan Fiskebäck. Buller hade predikat vid Hönökonferensens ungdomsmöten sedan 2016 och 2018 blev hennes sista år som predikant. Idag är Johanna pastor i Immanuelskyrkan Borås. Hennes tjänst i Equmeniakyrkan Fiskebäck gör att hon vid tiden för predikan står i en Equmeniakyrklig predikotradition. Vid predikotillfället är Buller ledigt klädd i ljusblå jeansskjorta.

3.1.2 Källmaterialet

Predikan hölls fredagen den 13 juli 2018 på ungdomsmötet under Hönökonferensen. Det källmaterial som finns tillgängligt är ljud och videofiler från Hönökonferensen som visar att predikan har hållits och att unga har hört den. Den finns även tillgänglig via Hönökonferensens hemsida, Hönökonferensens app och via podcast-appar.

Predikan är 24 minuter lång, 25 minuter om vi räknar med bibelläsningen som lästes av en ungdom. Målgruppen för predikan är de som tycker det är lämpligt att gå på ungdomsmöte, men det är rimligt att anta unga i åldern 13-25 år.

3.1.3 Predikans form

Predikans rubrik, ”ensam är inte stark” är enligt Buller själv en klyscha och en floskel. Min iakttagelse är att Buller använder ett gammalt svenskt ordspråk – ensam är stark, och inverterar det. Buller använder denna klyscha eftersom den ofta visar sig stämma: ”Det här är ju en sån floskel. Men det är verkligen en floskel som faktiskt gång på gång visar sig vara sann. Att ensam är inte stark” (Buller 2018:1). Buller ägnar predikan åt att bevisa att den inverterade klyschan är sann.

Predikans form är tematisk utifrån ensamhet och gemenskap. Bullers predikan kan beskrivas på följande sätt: Ensam är inte stark (normtanke), svenskar är ett ensamt folk (tillståndstanke) men vi är inte skapade att vara ensamma, vi behöver hitta en gemenskap och vara en reaktion emot ensamheten (följdtanke).

Predikan följer tesen att ensam inte är stark och tesen för predikan framåt. Buller kompletterar tanken med exempelbilder. Ibland är dessa exempel från bibeln, ibland är det från Bullers eget liv och ibland är det bilder för att illustrera. Predikan förs framåt av en bild eller ett exempel och det bevisas sedan med att ensam inte är stark. Rörelsen kan beskrivas i tre steg: 1) Bild, 2) förklaring, 3) bevis: ensam är inte stark.

Predikans struktur

(Textläsning och bön)

Exordium: Ensam är inte stark. En klyscha.

1. Personlig berättelse om att gå runt och bära saker själv.
2. Samhällsanalys: a) Ensamhet är en folksjukdom, b) beroende av andra är ej eftersträvansvärt, c) barn säger kan själv.
3. Bibelutläggning: a) Adam och Eva. Avbild: Gud är gemenskap, b) syndafallet, Guds plan: Att samla ihop.
4. Det kristna livet ska inte göras själv: a) Abraham gavs ett folk, b) Jesus samlar ihop lärjungar.
5. Parafraas Mark 10:46-52. Applikation: Våga be om hjälp.
6. Citat Wilfrid Stinissen. Applikation: Det finns kärlek när vi släpper taget.

7. Bild för behovet av gemenskap: Live oaks och stormen Katrina i USA. Applikation: Låt dina rötter gå djupt och håll fast i andra. Skaffa en församling.
8. Berättelse om Avicii och låt: Hey Brother. Applikation: Gud a) hör dig, b) hjälper dig, c) kan göra allt.

Peroratio: Uppmaning att kyrkan ska gå före i att leva som att ensam inte är stark.

(Bön och lovsångsteamet spelar Avicii – Hey Brother).

3.1.4 Mikrostrukturen

Predikan har ett vardagligt språk som är närmare talspråk än högtidstal. Språket är enkelt och Buller förutsätter inte att åhörarna har god bibelkunskap. Utifrån videofilen ser det ut som att Buller predikar med mind map, en tankekarta med text skriven i cirklar eller boxar som ligger framför henne på ett ståbord. Bibeln är placerad under mind mappen. Mind mappen gör att tilltalet blir ledigt, inte uppläst som om manuset är skrivet ord för ord. Buller står på samma ställe under hela predikan. När Buller benämner Gud gör hon det i regel med Gud, istället för Jesus. Många stycken avslutas med bisatsen: ”... därför att ensam inte är stark” (Buller 2018:1,2,3,6,8). Meningen blir Bullers homiletiska slagord som hon återkommer till gång på gång. Bullers stil är ledig och folklig, i linje med stilen på en frikyrklig predikan.

3.1.5 Bibelbruk och bibeltolkning

Predikan utgår från Predikaren 4:9-12. Buller hänvisar inte tillbaka till texten eller citerar den, men texten finns med som en teaterkuliss. Buller väljer istället att berätta berättelser från Bibeln på ett ledigt vis. Jag vill kalla Bullers bibelbruk för ett narrativt bibelberättande. När Buller återger berättelser från bibeln så blir det tydligt att Buller vill adressera de som inte är vana kyrkobesökare. Ett exempel är att Buller säger: ”Och det här ser vi redan i Bibelns början, i vårt ursprung, dit, därifrån vi kommer ifrån” (Buller 2018:2) istället för att till exempel använda ”skapelseberättelsen säger oss”. Buller nämner aldrig några av böckerna där berättelserna kommer från förutom vid ett tillfälle i en referens till Hebreerbrevet 13:5. Med Bullers egna ord blir versen: ”Jag ska aldrig lämna dig eller överge dig” (Buller 2018:7).

Buller ägnar stor del av predikan åt att berätta olika berättelser från bibeln. Buller redogör för skapelseberättelsen, syndafallet och Guds återsamlade plan (Buller 2018:2-3). Hon berättar om Guds givande av ett folk till Abraham och att bland det första som Jesus gör är att samla

ihop lärjungar som aldrig ska vara ensamma (Buller 2018:3). Efter det berättar Buller berättelsen om Bartimaios, som är hämtad från Mark 10:46-52. Så här ser ett exempel ut av Bullers narrativa berättande: ”och sen får han höra hur Jesus kommer till stan och han är så härlig Bartimaios, för att så fort han får höra att Jesus är på väg förbi så börjar han liksom helt ogenerat bara gapa efter Jesus” (Buller 2018:4).

3.1.6 Trostolkning och tillämpning

Buller hävdar att livet inte kan levas i ensamhet. Människan behöver andra människor och är skapad för att leva i relationer. Buller förklarar det teologiskt med att säga att Gud i sitt väsen är relation:

Och det är också intressant att när Gud skapar så säger han ju själv så här liksom, låt oss skapa människor till vår avbild, står det. Vår avbild säger Gud, alltså Gud är ju faktiskt tre i en, det vi brukar kalla treenigheten, Fader, Ande och Son. Han är liksom gemenskap till sitt väsen, han är liksom tillsammans till sitt väsen, och han skapar oss att vara likadana. Att inte vara ensamma utan att vara tillsammans (Buller 2018:2-3).

Buller redogör sedan för syndafallet och presenterar Guds fortsatta uppgift: ”Och det första, eller det Gud börjar göra på en gång när synden har börjat komma in och splittra och förstöra, det är att Gud börjar och håller ständigt på att samla ihop, samla tillbaka dit vi hör hemma” (Buller 2018:3). Människan är skapad för att leva i relation med varandra och med Gud. Buller betonar dock att hon ofta vill klara av saker själv.

Det är lätt att vid flera tillfällen göra kopplingen till att unga behöver församlingen och att unga kan hitta goda relationer i församlingen, men detta gör inte Buller vid mer än ett tillfälle, vid applikationen av bilden med live oaks och stormen Katrina. Buller säger att ”vi borde bli mycket mer som ekarna, inte minst i kyrkan. Verkligen i kyrkan, men också i hela vårt samhälle” (Buller 2018:6). Buller fortsätter och utvecklar hur åhörarna skall göra detta:

Låt dina rötter gå djupt ner och brett ut och ta tag i andra människor. Be om hjälp, skaffa, för Guds skull och för din skull en bönegrupp eller en basgrupp eller vad ni nu kallar det i din kyrka. En mindre grupp där du kan dela din tro, där du kan säga sanningen om hur det är i ditt liv just nu. För så fort du börjar tala sanning i ditt liv så kommer de andra också börja göra det och så inser du: ”Hjälp, vi är verkligen bara en bunt av människor allihopa här som har våra kamper och våra glädjemen”

och så vidare. Skaffa en bönegrupp eller en församling att finnas i. Välj några som du har nära dig (Buller 2018:6).

Buller använder bilden av ekar som har djupa rötter och som flätar ihop sig med andra ekar. Det finns en tvådelad applikation i bilden. För det första uppmuntrar Buller unga att söka en djup relation med Gud. Hon säger: ”Och bli också mer som ekarna som växer djupt genom att låta dina rötter växa djupt ner i Gud själv” (Buller 2018:6). Buller fortsätter:

Därför att ensam är inte stark, och ditt ursprung är i Gud och kopplar du inte an till Gud så blir du som en blomma som man rycker upp ur marken som är jättefin en liten stund och lever när den är i vatten liksom och sådär men till slut som kommer den att vissna och dö (Buller 2018:6).

Ett kristet liv utan Guds närhet blir enligt Buller kortvarigt. Blomman måste stanna i vatten för att leva och på samma sätt måste en kristen leva nära Gud. Det Buller inte gör är att likna vasen med församlingen. Församlingen är viktig då församlingstillhörigheten är Bullers andra applikation. Buller anser att unga ska leva nära andra människor, att låta rötterna gå brett ut och ta tag i andra människor. Enligt Buller är det viktigt för unga idag att hitta en församling eller en mindre grupp. Bönegruppen är en plats där tron kan delas och en plats där det kan talas sanning. Buller hävdar att när det talas sanning så kommer fler att börja tala sanning och då sker något intressant. När människor talar sanning så inser den unga att församlingen består av människor som alla har sina ”kamper och glädjeämnen” (Buller 2018:6).

Buller avslutar sin predikan med ett imperativ, en uppmaning till dem som hör. Buller uppmanar dem som lyssnar att vara en motkultur.

... att vi skulle liksom vara en motkultur. Kanske vi som kyrka skulle gå före i detta, i det här ensamhetslandet. Tänk om vi skulle gå före i att leva som att ensam är inte stark. Om vi blir bättre på att ta vara på varandra, om vi blir bättre på att säga till när vi behövde hjälp (Buller 2018:8).

Utifrån detta citat är det tydligt att församlingen är de människor som tillhör församlingen. Församlingens uppgift är att ta hand om varandra och sträva efter att minimera ensamhet.

3.1.7 Sammanfattning

- Buller tillämpar en ledig predikostil, som förstärks av kläder, språk och mind map.

- Bibelbruket kännetecknas av parafrasering på ett levande sätt.
- Buller betonar gemenskapsperspektivet. Människan är skapad för gemenskap och det kristna livet ska inte levas själv. Gemenskapen är viktig men ibland är det otydligt att det är församlingsgemenskapen som Buller menar.
- Alla ungdomar borde gå med i en mindre grupp eller i församlingen: en bönegrupp eller basgrupp där tron kan delas och medlemmarna kan vara ärliga med varandra.
- Församlingen ska vara en plats där det talas sanning och man kan be om hjälp.
- Kyrkan ska vara en motkultur mot den ensamhet som präglar samhället och ungdomskulturen 2018.

3.2 Predikan av Jonas Lund – ”Den lokala församlingen”

Kapitel 3.2 berör en predikan av Jonas Lund under Hönökonferensen 2017.

3.2.1 Predikanten

Jonas Lund var vid predikotillfället pastor och föreståndare i Värne Allianskyrka, en del av Svenska Alliansmissionen och även förkunnare i Sverige. När Lund predikade var han 33 år gammal. Lund är välkänd som talare på Hönökonferensen. Han började tala på konferensens ungdomsbibelstudier och talade 2014-2017 på Hönökonferensens ungdomsmöten. Idag är Jonas Lund pastor och föreståndare i Equmeniakyrkan Tibro. Vid predikotillfället är Lund avslappnat klädd med tröja och svart jacka.

3.2.2 Källmaterialet

Predikan hölls på ungdomsmötet på Hönökonferensen den 7 juli 2017. Materialet är tillgängligt via ljud- och videoinspelning på Hönökonferensens hemsida och app. Predikan, eller delar av den kan ha hållits i andra sammanhang eftersom Lund berättar att den lokala församlingen är det som han predikat allra mest om under 2017 (Lund 2017:2). Målgruppen är unga i åldern 13-25 år men det kan med stor sannolikhet ha förekommit äldre åhörare vid predikotillfället.

3.2.3 Predikans form

Jonas Lunds predikan på Hönökonferensen 2017 är en temapredikan om hur församlingen kan vara relevant i dagens Sverige. Grundfrågan är hur församlingen kan vara en församling för Sverige i tiden.

Predikans struktur

(Textläsning)

Exordium: (Film)

Personlig inledning om att Lund brinner för den lokala församlingen. Handuppräckning med två frågor: 1) Hur många som är med i en lokal kristen församling, 2) hur många som känner sig frustrerade på sin församling?

1. ”Gräset är alltid grönnare på andra sidan”. Snarare ”Gräset är alltid grönnare där man vattnar det”. Applikation: Den helige Anden kan göra åhöraren tänd på församlingen och på att göra skillnad.
2. Kungens motto: ”För Sverige i tiden”. Fråga: Hur kan vi vara en församling eller kyrka för Sverige i tiden?
3. Bibelutläggning: 1) Grunden det viktigaste i ett husbygge, bild från Mästarnas Mästare, 2) grunden är Jesus Kristus, 3) Grunden måste vara Jesus Kristus.
4. Byggt en ny kyrka i Värne. Fråga: Hur smakar en relevant kyrka för Sverige i tiden?
5. Bibelutläggning: Joh 1:14. Den relevanta kyrkan 1) präglas av Guds nåd, 2) får människor att känna sig älskade. Personlig berättelse om Jonas mormor Margit.
6. Tre skyltar på den nya kyrkan i Värne:
 - a. Välkommen hem.
 - i. Personlig berättelse från Värne: Lund känner sig välkomnad hem av sina barn.
 - ii. Luk 15:11-24. Applikation: Du möts alltid av ett ”välkommen hem”.
 - iii. Gudstjänstens viktigaste uppgift: Människorna i dörröppningen.
 1. Berättelse om Åke som är nattvakt.
 - iv. Samtidsanalys: Vi stänger till. Applikation: Kyrkan ska skylta med sin ”välkommen hem”-skylt.
 - v. Berättelse: Kvinnor med uppgiften att se andra människor.
 - b. Nödingång.

- i. Bibelutläggning: När det skiter sig för människor så vänder de sig till Jesus.
 - ii. Personlig berättelse från Värne: Kvinna som möter Jonas.
 - iii. Applikation: Alla ska veta vart en ska vända sig i en nödsituation.
- c. Nådutgång.
- i. Parafra av 1 Kor 3:16-17.
 - ii. Kyrkans djupaste kallelse: Älska människor ända in i evigheten.
 - iii. Applikation: Ta nådutgången till platsen där du finns.
 - iv. Nils Bolanders dikt Paradiset, läst av Rolf Arne Andreasson.
 - v. Fråga: Vilka behöver vi be om förlåtelse till?
 - vi. Personlig berättelse från Värne: Jonas bad om förlåtelse till sårad kvinna. Applikation: Ibland måste vi gå ut med nåd även om vi inte orsakat såret.
7. Kyrkan är både nåd och sanning. Kyrkan ska vara tröskellös, människor behöver bekänna: 1) sin synd, 2) sin moralism, 3) Jesus som herre.

Peroratio: Vattna där du står. Kyrkan behöver dig och du behöver kyrkan.

3.2.4 Mikrostrukturen

Språket i predikan är riktat till ungdomar. Lund talar snabbt och är inte rädd för att lägga in ord präglade av talspråk, såsom ”liksom”. Lund använder rekvisita som levandegör framställningen, film och bilder på storbildsskärm samt prylar såsom stenar och plakat. Predikan präglas av personliga berättelser som möjliggör identifiering.

Lunds stil är den av folktalare som vill mana sina åhörare till att vara med och göra skillnad. Det finns en känsla av ett politiskt brandtal och predikans målgrupp får därmed ses som de som redan kallar sig kristna. Lund talar ofta i ”vi”-termer. Lund säger till exempel: ”Vi ska möta det mörka vännen, med Guds stora ljus, är ni med på det?” och ”Nådutgången, kan vi komma överens om att ta den härifrån” (Lund 2017:7, 10). Lund verkar ha skrivit ner vad han vill säga och håller sig till manus även om han förhåller sig relativt fritt från det.

Gång på gång använder Lund inkluderande formuleringar för att skapa dialog, såsom ”ni vet...”, ”du vet...” och ”vet du” (Lund 2017:5, 6, 5). Det är svårt att dra slutsatsen om Lund

använder ”du vet” som inkluderande ord på ett retoriskt medvetet sätt eller om de enbart är en del av hans sätt att tala. Jag hävdar att det är en retorisk strategi. Lund strävar efter att åhörarna ska känna sig inkluderande. Lund använder sig av retoriska frågor som fungerar som kontrollfrågor såsom ”... är ni med på det?” (Lund 2017:11), ”Visst är det bra?” (Lund 2017:7) och ”amen?” (Lund 2017:6). Lund framstår som lyhörd och mån om att åhörarna ska lyssna aktivt.

3.2.5 Bibelbruk och bibeltolkning

Lunds predikan utgår från 1 Kor 3:10-11. En del av bibeltexten lyfts fram, grunden måste vara Jesus Kristus. Något som lämnas utan förklaring är att Lund lyfter in att Jesus är en hörnsten. Bilden förekommer inte i 1 Kor 3:10-11. En förklaring kan vara att Lund förutsätter att åhörarna känner till och förstår hörnstensbegreppet.

Predikan innehåller andra bibelord och parafraaser av bibelord. Lund parafraaser Luk 15:11-24. Det här är ett exempel på hur det låter när Lund återger berättelsen då sonen möter pappan:

Och på långt avstånd kommer pappa liksom springandes, med skylten ”välkommen hem” det är nåd rakt in, en pappa med stora feta skylten, med stora feta mormorskramen och med stora feta välkommen hem, nu fixar vi gödkalven och har en go kväll tillsammans, som vi också brukar ha, eller hur? (Lund 2018:6).

Lund parafraaser orden från 1 Kor 3:16-17 när han säger: “Vi är Guds tempel, därför att Guds ande bor i oss” (Lund 2017:8). Det finns även kopplingar till 2 Kor 6:16. Han väljer att parafrasera bibelorden och att referera tillbaka till bilder han redan använt. Vid ett tillfälle uppmanas alla att resa sig och läsa Joh 1:14 tillsammans.

3.2.6 Trostolkning och tillämpning

Lund ger i inledningen en teologisk förutsättning för kyrkans existensberättigande. Lund säger:

Det Paulus säger, han säger så här: det finns bara En Enda Grund som håller. En enda grund, och det är Jesus Kristus. Och jag skulle ikväll vilja dra det ännu längre och säga, att, den kyrkan som

inte längre har Jesus som sin grund, han, eller den har inte längre rätten att kalla sig för kyrka. För kyrkan står och faller med Jesus Kristus som hörnsten, är ni med på det? (Lund 2017:3-4).

En kristen kyrka måste, enligt Lund vara byggd på Jesus Kristus och ha Jesus Kristus som hörnsten. Ekon hörs från Ps 118 som får nytestamentlig bekräftelse på en mängd ställen. Kyrkan står på Jesus Kristus och enas genom honom.

Lund välkomnar Rolf Arne Andreasson upp på estraden för att läsa en dikt av Nils Bolander. Rolf är en cirka 60 år gammal man. Lunds predikan utgår mycket från berättelser om olika människor som han mött. Detta kan ses som ett uttryck för en implicit ecklesiologi, då Lund hävdar att församlingen är människorna, inte byggnaden. Lund citerar den inledande filmen: ”Vi hörde från filmen i början: ”Kyrkan är inte stenen i huset utan människorna som finns här” (Lund 2017:8). När alla i tältet reser sig och läser Joh 1:14 betonar Lund att det är tillsammans som församlingen ska verka (Lund 2017:4). Kyrkan blir en samling människor med ett kollektivt syfte. När Rolf läser dikten så stakar han sig och får ta upp en lapp med manus. Efter dikten omfamnar Lund Rolf och poängterar följande: ”Det, det måste inte vara perfekt i våra kyrkor. Vi måste komma tillbaks och förstå det, det måste vara äkta och Rolf är äkta och det gillar jag dig för. Tack” (Lund 2017:9). Församlingens kallelse är enligt Lund: “... jag tänker att vår djupaste kallelse, som kyrka, är 35 eller år 389 eller 1878 eller för all del 2017 måste ju vara och är att älska människor ända in i evigheten (Lund 2017:8).

Lunds tecken på församlingen, nota ecclesia är kramar och leenden. Det finns ett tydligt fokus på nåd som märks genom det varma och vardagliga. Fadern kramar om sonen som kommer hem (Lund 2017:5-6) och Lunds kram till kvinnan i nöd (Lund 2017:8). Kramen förekommer och kan därför ses som ett tecken för att vara välkommen hem, för att hjälpa vid nöd och för att ge nåd. Skyltarna som Lund visar upp är församlingens uppdrag. Församlingens uppdrag är att välkomna folk hem (Lund 2017:5-7), att tydliggöra vart de ska vända sig i tider av nöd (Lund 2017:7-8) och att förmedla nåd till sin omgivning (Lund 2017:8-10).

3.2.7 Sammanfattning

- Lunds predikantskap är dialogsökande, engagerat och motiverande, samt manar till förändring från ett inifrånperspektiv. Bibelberättandet är levande och sker genom parafrasering.

- Lunds församlingsbyggande tes är en metafor: det blir alltid grönare gräs där man vattnar det.
- En relevant kyrka är en kyrka som är byggd med Jesus Kristus som grund.
- Församlingen är människorna, inte byggnaden. Rolfs medverkan visar att församlingen är generationsöverskridande och inte perfekt. Metaforerna med kramar visar på en varm, nådefull och bekräftande gemenskap.
- Församlingens viktigaste kallelse är att älska människor ända in i evigheten. Det görs genom att välkomna människor hem, finnas till för människor i nöd samt bära på nåd till sin omgivande kontext.

3.3 Predikan av Marcus Olson – ”Omvändelse”

Under 3.3 kommer jag att presentera den predikan Marcus Olson höll den 10 juli 2018.

3.3.1 Predikanten

Marcus Olson är evangelist i Equmeniakyrkan och en välkänd talare på konferenser runtom i Sverige. Olson arbetade även vid tidpunkten för predikan som gatupastor i Göteborg. När Olson höll sin predikan var han 45 år gammal. Olsons klädstil är inspirerad av rock-kulturen och han bär svart T-shirt och smala jeans.

3.3.2 Källmaterialet

Olsons predikan är strax under 23 minuter lång och hölls på Hönökonferensens ungdomsmöte den 10 juli 2018. Källmaterialet finns via ljud- och videofiler. Detta är ett bevis på att predikan har hållits och att unga har hört den. Predikan kan lyssnas på i efterhand via Hönökonferensens hemsida och app. Målgruppen för predikan är 13-25 år även om äldre åhörare antagligen förekommit på mötet.

3.3.3 Predikans form

Olsons predikan är en temapredikan utifrån omvändelse. Omvändelse ”innebär att man, liksom, vänder sig bort från det som inte är bra, för att få tag på det som verkligen är bra” (Olson 2018:1). Olsons tes backas sedan upp av berättelser, bilder på skärm och sketcher.

Predikans struktur

(Bön)

Exordium: Johannes döparens imperativ. Personlig utläggning om ordet omvändelse.

Definition: Omvändelse är att vända sig bort från det som inte är bra, för att få tag på det som är bra.

1. Personlig berättelse: Bröllop i Toscana. Slutsats: Det handlar om att välja någon, inte välja bort alla andra.
2. Bibelutläggning Matt 16:26. Personlig berättelse om möte i tjänst som gatupastor. Slutsats: Som definitionen ovan.
3. Textläsning Ef 2:4-10.
4. Bild 1: Att vända sig till Jesus. Vända bort från dumheter a) folk sagt eller gjort mot dig, b) du gjort c) vårt ego, och vända sig mot Jesus. Heb 12:2. Applikation: Byt fokus till Jesus.
5. Bild 2: Gud är alltid bara ett steg bort. Två grupper, a) för häftig för kyrkan, b) du har lämnat kyrkan. Slutsats: Jesus är bara en bön bort.
6. Tes 1: Kärlek tvingar inte utan erbjuder och lockar. Bröllopet i Toscana del 2.
7. Tes 2: Alla ber.
8. Parafra av Jesu möte med Sackaios (Luk 19:1-10). Jesus bjuder in sig själv. Slutsats: Sackaios är välkommen i Guds rike.
9. Tre ord som använts i fel ordning. Fel: Omvändelse, helgelse, församling. Rätt: Omvändelse, församling, helgelse.

Peroratio: Omvändelsekväll. Applikation: Vänd bort från det som står i vägen och vänd om till Jesus.

3.3.4 Mikrostrukturen

Olson använder bilder (Olson 2018:4) som gestaltar poängerna. Jag vill dock kalla dem scener. Scenerna gör det möjligt för åhörarna att visuellt leva sig in i berättelsen.

Olson är undervisande i sitt sätt att predika, likt en lärare. Det pronomen Olson använder för att adressera sina åhörare är i regel andra person singular, du. Olson använder sällan det mer inkluderande första person plural, vi, förutom i peroratio: ”Nu vänder vi oss bort från det här, och mot Jesus. Låt oss ha blicken fäst vid Jesus, trons upphovsman och fullkomnare. Amen”

(Olson 2018:7). Däremot är Olson ofta inkluderande, vänskaplig och relationell när han adresserar åhörarna. På tre ställen använder Olson ”mina vänner” och en gång ”vänner” för att skapa förtroende och en känsla av närhet (Olson 2018:1, 4, 7). Vid ett tillfälle i singularis (Olson 2018:1). Intressant är att Olson använder denna retorik i predikans exordium och peroratio för att på ett effektivt sätt relatera till de unga och få fram sitt budskap. För att gång på gång vinna åhörarnas intresse och visa att det som snart kommer sägas är viktigt så använder sig Olson av uppmaningar såsom ”lyssna nu” vilket sker fem gånger (Olson 2018:1, 2, 3, 7) och ännu oftare av ”hör nu” (Olson 2018:1, 2, 3, 4, 5, 6) som Olson säger tolv gånger. Olsons predikostil är inte klassisk. Olson använder sig ofta av ironi och vid två tillfällen kallar han sina åhörare för pucko (Olson 2018:1, 4).

3.3.5 Bibelbruk och bibeltolkning

Olson använder bibeln på olika sätt i predikan, från att läsa en text samtidigt som han förklarar ord, till att parafraas berättelser. Olson läser aldrig någon text utan avbrott. Det kan vara för att åhörarna inte ska tappa koncentrationen. Olson börjar med att citera Johannes Döparens imperativ att hans följare skulle omvända sig. Nästa bibelord är Matt 16:24-27 som lästes innan predikan. Olson tar fasta på vers 26 i predikan. En text som Olson läser och samtidigt förklarar enstaka ord är Ef 2:4-10. Efter en bild om att fokusera blicken på Jesus citerar Olson Heb 12:2. En stor del av predikan är en parafraas av Sackaios omvändelse i Luk 19:1-10 där Olson översätter texten till en modern kontext med modern mat och mobiltelefoner. Det exegetiska står inte i centrum för Olson, istället är det bilden som han vill åt. Predikan avslutas med att Olson återigen citerar Heb 12:2.

3.3.6 Trostolkning och tillämpning

Predikan handlar inte primärt om församlingen men Olsons predikan innehåller fortfarande ecklesiologi. Församlingen har en given roll i den kristnes liv. Detta betonar Olson i avslutningen av predikan när han säger:

Det finns tre ord som ibland har använts i fel ordning. Så här tror en del att kristen tro är. Först måste jag omvända mig, alltså bli en perfekt människa. Först måste jag liksom bli en perfekt människa, då kan jag bli kristen, och då kan jag få gå med i kyrkan. Vet ni en sak. Omvändelse

är inte så. Det här är omvändelse. Jag vänder mig till kyrkan. I kyrkan finner jag tron. Och konsekvensen blir att jag lever ett liv med bättre gärningar (Olson 2018:7).

Olson presenterar en ordo salutis, nådens ordning som placerar församlingen i ett tidigt stadié. Den nyfunna tron i församlingen resulterar i bättre gärningar, helgelse. Olson definierar inte sin syn på kyrkan, om kyrkan är byggnaden och dess verksamheter eller om kyrkan är medlemmarna, både i och utanför byggnaden. Att Olson använder prepositionen ”i” kan tolkas som att Olson menar församlingens verksamhet i byggnaden. Det är i församlingen som människan kommer till tro. Olson förutsätter att kyrkan är en del av den kristnes liv men adresserar ett problem. Problemet är att människor inte är med i kyrkan. Antingen är hen inte med för att hen är för häftig utifrån sin egen uppfattning, eller så har hen lämnat kyrkan (Olson 2018:4). Enligt Olson så är församlingstillhörighet en förutsättning och självklarhet för att vara kristen.

Olson identifierar två problem för den ungas relation till församlingen. Det första problemet är att församlingen kan ha satt upp för höga krav på den unga. Det andra problemet är mer individuellt och har med vårt ego att göra. Olson presenterar en bild där han ställer Jesus bredvid en soptunna där soptunnan representerar det som inte är bra för den unga. Olson säger:

Nu ser jag både det i mitt liv som inte är bra, och det är faktiskt framförallt egot. Om du är ärlig mot dig själv, är ibland faktiskt vårt största problem, det är vårt ego. (...) Nu ser jag både, både det som inte är bra, såväl kyrkliga krav som inte är Jesu kärlek utan det är krav, som dumheter som du har gjort och som andra har gjort. Nu ser jag både Jesus och skräpet. (Olson 2018:3)

Olsons imperativ blir att de unga ska vända sig bort från ”skräpet” för att istället vända sig till Jesus. I Olsons parafra av Jesu möte med Sackaios finns implicit ecklesiologi gällande vem som får tillhöra församlingen. Olson hävdar att Jesus menar att alla människor som omvänt sig har del i Guds rike. Utifrån parafrazen av Luk 19:9-10 så säger Olson: ”Jag, Människosonen, har inte kommit för att söka upp perfekta människor, utan för att söka upp människor som behöver och som vill omvända sig. Också den här killen, Sackaios här, också han är en del av mitt rike.” (Olson 2018:7). Att få vara en del av Guds rike måste tolkas som att också vara välkommen i församlingen. Därmed får alla människor som omvänt sig till Jesus vara med i den kristna församlingen.

3.3.7 Sammanfattning

- Olsons predikostil: ledig, fri från manus, vardagligt språk.
- Exempel på församlingens utmaningar: egoism och krav som kristna satt upp.
- Den troende vänder sig till kyrkan och får genom livet i kyrkan fatt på tron, vilket resulterar i att hen gör goda gärningar. Församlingen placeras tidigt i den ungas väg till tro.
- Församlingen är en given del av den troendes liv och finns för alla som omvänt sig till Jesus.

4 Analys

I kapitel 4 diskuteras resultaten från undersökningen i kapitel 3 i ljuset av de utvalda teorierna. I 4.1 ges en ecklesiologisk analys av predikningarna och 4.2 diskuterar hur unga motiveras att vara med i en församling.

4.1 Vad är församlingen?

För att svara på forskningsfråga 1 om vilken ecklesiologi som förmedlas i predikan i ungdomsmöten på Hönökonferensen, kan jag utifrån predikningarna sammanfatta församlingen som en varm, inkluderande och förvandlande gemenskap som kan åstadkomma flera saker. Gemenskapen kan motverka ensamhet, den kan välkomna in, gå ut och vara en plats för kristenblivande. Församlingen kan också vara en kravfylld gemenskap. I gemenskapen sker en process, från ensamhet till relationer, från sår till helande, från otro till tro. Församlingen är människorna och kallelsen är att älska varandra.

Det här avsnittet diskuterar frågan om församlingens identitet och hur man kan förstå dessa explicita och implicita uttryck för ecklesiologi som framkommit i predikningarna. Jag kommer att knyta an till Camnerins tes om den tredelade gemenskapen för att förstå hur detta tar sig uttryck i predikningarna. Camnerin beskriver gemenskaperna som en försonande gemenskap (*koinonia*), en gemenskap som tar ansvar för fattiga (*diakonia*) och en gemenskap som vittnar om evangeliet (*martyria*) (Camnerin 2017:19-23). De tre gemenskaperna går in i varandra och påverkas av varandra men jag gör ett försök att behandla dem var för sig.

Koinonia: Johanna Buller beskriver församlingen som en gemenskap av människor som alla bär på sina egna kamper och glädjeämnen. Församlingen är en plats för sanning och därmed skapas möjlighet till försoning vilket blir ett uttryck för *koinonia*. Både Buller och Lund talar om sanning, Buller i betydelsen att tala sanning om sitt liv och Lund att församlingen måste vara tydlig med vad den står för. Equmeniakyrkans teologiska grund beskriver församlingen som ”där gudomligt och mänskligt möts” (Equmeniakyrkan 2011:2). Det stämmer överens med Bullers predikan då Buller säger att det gudomliga och medmänskliga mötet sker i bönegrupperna. I bönegruppen kan den unga både få dela sin tro, mänskliga problem och

glädjeämnen. Tomas Hammar skriver om den nära omsorgen om varandra i artikeln *Guds hopp till världen*. Hammar skriver:

I Nya testamentet återkommer ordet *varandra* omkring 125 gånger. Det uttrycker närhet, beroende, delaktighet och ömsesidighet: ”Visa varandra samma omsorg” (1 Kor 12:25). ”Så som jag har älskat er skall också ni älska varandra” (Joh 13:34). (Hammar 2017:282)

Hammar skriver att denna gemenskapstanke förverkligas i de mindre bönegrupperna. Bullers redogörelse om bönegrupperna går således i linje med Hammar och bär på *koinonia* men också *diakonia*. Jonas Lund skriver att församlingen är en gemenskap byggd med Jesus Kristus som grund. Det går i linje med punkt 4 i *Teologisk grund för Ekuemeniakyrkan* som inte nämner bönegrupp explicit, utan använder begreppet gemenskap. Lund presenterar en varm och välkomnande gemenskap.

Diakonia: Vad kan då den här gemenskapen göra för sin omgivande kontext? Buller beskriver en församling där det talas sanning och där alla har sina egna kamper. Församlingen blir en plats för ett internt *diakonia*. I gemenskapen kan människor bli hjälpta och helade. I bönegruppen kan medlemmarna visa omsorg om varandra. Zackariasson lyfter att Ekuemenia fick vara en plats där deltagarna kunde vara sig själva. Det går i linje med Bullers fokus på att tala sanning. Buller inspirerar och ber unga som är med i en församling att gå före. Detta går i linje med Fahlgrens artikel om viktiga ord vid Ekuemeniakyrkans bildande. Fahlgren lyfter fram kyrkoordet ”gå före” och Buller väljer att använda samma formulering. Antagligen är de omedvetna om varandra men temat är samma. Buller ber unga att gå före i att leva som att ensam inte är stark, att ta hand om varandra, bli bättre på att be om hjälp och att greppa tag i Gud. Att gå före behöver inte enbart gälla ledarskap vid kyrkobilddning utan kan också syfta till att kyrkan kan få hjälpa sin omgivande kontext. Detta stämmer överens med Zackariassons uppfattning att församlingen ska vara en fristad från omgivningens, då främst skolans, förväntningar (Zackariasson 2016:78-81). Unga kan således möta en gemenskap som vittnar om något annat än det skolan och samhället säger.

Lund lyfter *diakonia*-temat med plakaten ”nödingång” och ”nådutgång”. De som behöver hjälp ska söka sig till kyrkan som är bärare av hopp och kraft. Riktningen är inåt. Med plakatet ”nådutgång” sker det motsatta då församlingen ska gå ut med nåd.

Martyria: På vilket sätt kan församlingen vittna om evangeliet? Buller hävdar att församlingen ska vara en motkultur mot den utbredda ensamhet som finns i Sverige. I *Teologisk grund för Equmeniakyrkan*, punkt 7 betonar Equmeniakyrkan att församlingen ska vara ett tecken på enhet i en splittrad värld. ”Genom de kristnas enhet skall världen tro” (Equmeniakyrkan 2011:2). Bullers predikan presenterar en gemenskapsmodell som ett ideal som ska verka som ett motgift mot ensamhet. Equmeniakyrkan skriver följande: ”Kristus blir synlig genom de troendes gemenskap och i församlingens uppdrag...” (Equmeniakyrkan 2011:2). I och med Bullers betoning på gemenskapen kan Kristus bli synlig.

Jonas Lund hävdar att församlingen har ett ärende och en djup kallelse. Ärendet är att älska människor ända in i evigheten. Equmeniakyrkan skriver att ”Kristus blir synlig (...) i församlingens uppdrag att förkunna evangeliet och praktisera kärlekens tjänst bland människor” (Equmeniakyrkan 2011:2). Lunds redogörelse sätter fingret på ett av sätten som Kristus blir synlig enligt Equmeniakyrkan, genom kärlekens tjänst bland människor. Ord och handling hör samman och därför kan Lunds ord tolkas som en *martyria*-gemenskap.

Olsons predikan ger ingen explicit undervisning om församlingen. Det som Olson betonar är att församlingen är en plats där människan hittar tron. I församlingen sker uttryck för *martyria*. På vilket sätt den unga hittar tron utvecklar inte Olson.

I predikningarna finns både utåtriktade och inåtriktade aspekter av församling. Församlingen ska vara utåtriktad och nå människor som ännu inte är troende och församlingen ska samtidigt verka för att de som tror ska fördjupa sin tro. Församlingen är människorna och genom relationer och möten kan människor hitta tron på Jesus, men människor kan också hitta in i församlingen som samlas i en byggnad och där komma till tro. Församlingen finns därmed till för alla människor.

4.2 Hur motiveras unga att vara med i församlingen?

Gällande forskningsfråga 2 om hur unga motiveras att vara med i församlingen lyfter predikanterna fram olika argument. Buller betonar att människan är skapad för gemenskap och den gemenskapen kan hittas i församlingen. Buller adresserar ensamheten som finns i Sverige idag och att församlingen kan vara en lösning på det. Unga motiveras att vara med i

församlingen eftersom församlingen kan erbjuda en lösning på deras problem. Olson betonar att den unga kommer till tro i församlingen. Församlingen möjliggör tro och konsekvensen blir att den unga gör goda gärningar. Det finns alltså två fördelar med församlingen enligt Olson, den unga kan bli kristen och den unga kan bli en bättre människa.

Lunds primära målgrupp är redan troende och Lund uppmuntrar dem att stanna kvar och investera i sin församling. Det finns tre anledningar att vara med och bygga. För det första att vara med är att göra samhället till en bättre plats genom att älska dem som bor i samhället. För det andra att människor i samhället ska komma till tro. För det tredje kan församlingen vara en plats dit unga vänder sig när det uppstår problem i livet.

Genom spegelläsning kan det antas att Olsons upplevelse är att många unga idag inte går med i församlingen förrän de upplever sig tillräckligt helgade. En annan tolkning är att många idag upplever att församlingen på utsidan verkar vara de perfekta gemenskap och att kyrkan sätter upp höga krav. Olson vänder sig emot det och hävdar att den unga borde vända sig till kyrkan, om detta ska tolkas som omvändelse är oklart, och att det kristna livet i kyrkan gör att den unga hittar tron. För att problematisera så verkar det som att det finns en diskrepans mellan att delta i en församlings arbete och att vara medlem i församlingen. Är den unga med i församlingen när hen deltar i arbetet eller krävs medlemskap? Noterbart och intressant är att ingen av predikanterna väljer att beskriva skeendet att bli medlem i en församling och det sker ingen undervisning om sakramenten. Bardh skriver om en församling som var ansluten till Ekuemeniakyrkans bildarsamfund. Informanterna hävdade att den dubbla dopsynen var nödvändig för att församlingen skulle kunna bildas (Bardh 2008:188). Den Ekuemeniakyrkliga dubbla dopsynen gör att predikanterna inte behöver ta ställning till vilket dop som ska praktiseras, således behöver inte dopfrågan preciseras. Kanske finns medlemmar som inte är döpta eller så vill predikanterna vara så ekumeniska som möjligt. Eller så är predikstolen på Hönö inte det bästa forumet för diskussionen.

Wenell hävdar att unga idag lever i ett individualistiskt samhälle (Wenell 2019:53). Det är ett problem enligt predikanterna. Varför skulle de vilja gå med i en gemenskap? Johanna Buller beskriver den verklighet som Taylor målar upp, att många människor idag fokuserar på att göra sin grej och själva lyckas. Hon säger:

vi är extrema på det här området med att klara oss själva och göra vår egen grej och självförverkliga oss själva och så vidare, eeh. Och det är inte så konstigt att det är så därför att hela vårt samhälle försöker lära oss att ensam är stark (Buller 2018:2).

Buller anser dock att det Taylor beskriver inte ska vara en idealbild, snarare ska den kristna församlingen motverka den. Buller återkommer till detta i avslutningen på predikan och hävdar där att kyrkan ska gå före i att vara en motkultur mot den ensamhet som finns. Församlingen blir i Bullers predikan något annat, något annorlunda jämfört med resten av världen. Jag tolkar Buller som att hon inte är emot att människor ska förverkliga sina drömmar utan hon är kritisk till hur den expressiva individualismen påverkar människor. Kyrkan ska verka som en motkultur och främja relationer. Att Buller fokuserar på relationer är ett vinnande koncept. Många av informanterna i Maria Zackariassons avhandling vittnar om att det var vänskapsrelationer som gjorde att de först kom med i församlingen (Zackariasson 2016:78). I ett samhälle präglad av ensamhet kan erbjudandet om delaktighet och nära relationer få många att söka sig till församlingen.

Det tydliga skiftet mot det individuella kritiserar av Olson. Olson hävdar att egoismen är ett av våra största problem idag. När Olson jämför Jesus och det som inte, enligt Olson är bra för åhörarna så hävdar han att egot är ett av de största hoten. Taylor hävdar dock att egot inte kan ses som hela förklaringen till den expressiva individualismens framfart men det tydliga skiftet från det kollektiva till individen har gjort att egot får ta större plats. Genom att adressera ett problem kan Olson förespråka att de unga ska vända om från det. Egoismen hjälper inte församlingen numerärt, däremot kan församlingen hjälpa de unga att inte hamna i en egoism som bara fokuserar på det egna individuella bygget.

I anslutning till individualismens problematik diskuterar Taylor begreppet "autenticitet" (Taylor 2007:270-295). Det är intressant i relation till predikomaterialet. För att kunna tala i ämnet behöver predikanten, enligt Taylor visa sig värdig att göra så. Alla predikanterna söker i sina exordium visa den autenticitet och auktoritet de besitter att tala om församlingen och motivera unga att gå med. Lund berättar att han är pastor och förkunnare, Olson att han är gatupastor. Olson och Lund söker auktoritet genom sin tjänst. Men enligt Taylor räcker inte det. Buller däremot, skapar sin autenticitet när hon visar bilden på skärmen och säger att hon ofta försöker göra saker själv. På så sätt visar Buller att hon inte är bättre än andra eller står över sina åhörare. Hon är själv påverkad av sin kontext och det ger henne autenticitet på ett annat sätt än hennes manliga kollegor. Buller visar att hon är uppdaterad om den rådande

ungdomskulturen. Lund och Olson skapar autenticitet på andra sätt. Lund har levt i församlingen och hans berättelser från församlingen motiverar unga att vara med. Lund visar att han lever som han lär när han använder exempel från sitt liv och att predikans budskap är en angelägenhet genom sitt engagemang. Olson får autenticitet genom sitt sätt att tala och klä sig. Olsons klädstil gör honom relativt unik som förkunnare i Sverige idag. Språkbruket är fullt av ironi. Detta tyder på att Olson känner sina åhörare och vet om att åhörarna inte kommer uppleva sig kränkta av språkbruket. Att predikanterna väljer ett vardagligt språkbruk gör att de vinner åhörarnas öron. Ytterligare ett sätt att skapa autenticitet är via predikanternas bibelbruk. Predikanternas bibelbruk är på intet sätt nedvärderande mot texterna. Istället gör alla tre att texterna blir mer levande och lättillgängliga för åhörarna genom parafrasering. Det tyder på att predikanterna erövrar texterna och kan anpassa dem för åhörarna, de kan uttrycka sig på ett äkta sätt. Bibelbruket blir ett sätt att skapa autenticitet och ethos. I det stora hela verkar predikanterna vara medvetna om vilken kontext de predikar in i och de låter predikan formas utifrån det. Wenell hävdar att unga behöver gemenskaper för att erfarenheten av Gud ska bli beständig (Wenell 2019:66). Det märks tydligt att alla tre predikanterna håller med om det.

5 Sammanfattning och slutsatser

Den här studien har haft syftet att få en djupare förståelse av ecklesiologi som förkunnas i predikan för unga på Hönökonferensen, samt hur unga motiveras att vara med i församlingen. Metoden har varit hermeneutisk med Stangeland Kaufmans hermeneutiska cirkel och Fahlgrens analysfält. Empirin har analyserats i ljuset av Taylors teori om expressiv individualism samt med *Teologisk grund för Equmeniakyrkan* och Camnerin som ecklesiologiskt ramverk. Resultatet har blivit att det predikas flera bilder av församlingen.

Utifrån fallstudierna ges följande bilder av församlingen: Församlingen kan och ska vara en motkultur mot den utbredda och förhärskande individualismen som tar sig uttryck i egoism och resulterar i ensamhet. Johanna Buller driver tesen att ensam inte är stark och betonar vikten av den ärliga bönegruppen. Det är gemenskapen som ska vara motkultur mot det rådande samhället. Jonas Lunds predikan handlar om att bygga en relevant församling med Jesus Kristus som grund. Det görs genom att välkomna människor, göra det tydligt att församlingen är en plats för den som är i nöd och att församlingen vill gå ut med nåd till samhället. I Marcus Olsons predikan blir församlingen en plats för den som vill omvända sig. Församlingen skapar tro och gör att den unga kan göra goda gärningar, men församlingen kan vara en kravfylld gemenskap.

Det ges ingen undervisning om sakramenten i predikningarna utan gemenskapen betonas högst, så även i *Teologisk grund för Equmeniakyrkan*. Unga motiveras att vara med och göra skillnad och de kan också få hjälp med problem i sina liv. Predikanterna är medvetna om det individuella samhälle som Taylors teori presenterar och ser det som ett problem, men att kyrkan kan vara problemets lösning. Enligt Taylor blir begreppet autenticitet viktigt och predikanterna söker det på olika sätt. Enligt Wenell behöver unga en gemenskap och den aspekten finns i samtliga predikningar.

Ecklesiologin som presenteras i de utvalda predikningarna från Hönökonferensen stämmer överens med förståelsen av gemenskap, kyrka och församling som presenteras i *Teologisk grund för Equmeniakyrkan* samt *Teologi för församlingsbruk*. De tre gemenskaperna återfinns i predikningarna men i olika hög grad. Lunds tyngdpunkt ligger på martyria och diakonia men

också koinonia. Olson fokuserar mest på koinonia samt martyria. Bullers predikan innehåller alla tre och fokus ligger på koinonia och diakonia med tillämpning i martyria.

5.1 Ett konstruktivt bidrag

Min studie säger att för att unga ska vilja gå med i församlingen så måste predikanten, på ett äkta sätt visa att hen lever som hen lär. I dagens samhälle premieras autenticitet och äkthet. Mitt avslutande råd är detta: var dig själv. En predikant som enbart lutar sig mot sin ordination kommer inte nå lika långt som en som vågar visa vem hen är. I ett samhälle där gamla värderingar och normer får stå tillbaka för den egna autenticiteten så värderas de egna tankarna, den egna glöden och den egna äktheten högt. Du som predikant måste vara angelägen om det du predikar, i detta fall församlingen. Det kan vara att tala gott om den eller visa att den är en given del av ditt liv. Enligt min studie ska församlingen vara en varm, välkomnande och förvandlande gemenskap som visar att den är något annat än sin omgivande kontext. Hur tar det sig uttryck i ditt liv?

6 Diskussion

6.1 Teoretisk reflektion

Med Taylor, den Equmeniakyrkliga ecklesiologin med *Teologisk grund* samt Camnerin anser jag har ökat min förståelse av ecklesiologi och predikoakt. *Teologisk grund* begränsar analysen till att bara studera ecklesiologi i Equmeniakyrkan men eftersom Hönökonferensen finns i en Equmeniakyrklig kontext har teorin hjälpt mig. Jag är medveten om att en annan teori än Taylor skulle ge en annan analys. Det finns unga på konferensen tillhörande andra samfund. Det är möjligt att de tolkar budskapet på annat sätt och då hade ett annat ecklesiologiskt ramverk varit mer passande.

6.2 Metodisk reflektion

Den valda metoden gjorde att jag kunde sätta in ecklesiologin i sitt sammanhang, predikan. Metoden hjälpte mig att analysera predikoakten med mitt särskilda fokus på församlingen. Metoden kan hjälpa lyssnaren att analysera predikan men den kan vara till lika mycket hjälp för predikanten. Metoden får anses god då den hjälpt mig att svara på forskningsfrågorna. Med en kvalitativ textanalys kunde jag få en djup förståelse av materialet. Det jag inte kunnat göra är att förstå hur åhörarna faktiskt tagit emot den. Detta hade kunnat göras genom intervjuer med unga som lyssnat.

6.3 Empirisk reflektion

Min empiri har varit predikningar. Jag har valt ut predikningarna själv och jag är medveten om att andra predikningar hade kunnat ge annat resultat. I Fahlgrens avhandling *Predikantskap och församling* har empirin främst varit publicerade predikningar. Eftersom jag haft video och transkriberat material har hela predikoakten kunnat analyseras, inte bara det som sägs. Det är bara tre predikningar och därför kan inga generella slutsatser dras av materialet. Jag har medvetet valt att inte ta kontakt med predikanterna för att tolkningen av predikningarna inte ska bli påverkad av dem.

6.4 Avslutande reflektion

Ur ett genusperspektiv anser jag att empirin relativt bra representerar predikantsituationen på Hönökonferensen. Konferensen har i regel en talare av vardera kön och min studie har valt ut de tre senaste predikanterna, en kvinna och två män. För vidare forskning skulle det vara intressant att analysera frågeställningen i andra forum, såsom konferenser, lokala ungdomsgudstjänster med mera. Som nämnt ovan hade studier på vad åhörarna uppfattade varit fruktbara.

7 Bibliografi

- Ahrne, Göran & Svensson, Peter, 2011. Kvalitativa metoder i samhällsvetenskapen. I: Ahrne, Göran & Svensson, Peter (red.), *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber. S. 8-16.
- Bardh, Ulla, 2008. *Församlingen som sakrament. Tro, dop, medlemskap och ekumenik bland frikyrkokristna vid 1900-talets slut*. Örebro: Libris.
- Bexell, Oloph, Pahlmblad, Christer & Selander, Sven-Åke, 2010. *Svensk påskpredikan genom tiderna*. Skellefteå: Artos.
- Brilioth, Yngve, 1962. *Predikans historia*. Olaus Petri-föreläsningar hållna vid Uppsala Universitet. Lund: C W K Gleerup.
- Buller, Johanna, 2018. Hönökonferensen 2018, 13.07.2018.
- Camnerin, Sofia och Jonsson, Åke (red.) 2017. *Teologi för församlingsbruk*. I: Tro & Liv skriftserie. Örebro: Marcus.
- Equmenia: *Växa i tro-planen*, u.å. <https://equmenia.se/identitet/vaxa-i-tro-planen/>. Hämtad 28.5.2019.
- Equmeniakyrkan, 2011. *Teologisk grund för Equmeniakyrkan*. <https://equmeniakyrkan.se/wp-content/uploads/2012/06/Teologisk-Grund-Equmeniakyrkan.pdf>. Hämtad 16.1.2019.
- Equmeniakyrkan, 2018. *Årsredovisning och koncernredovisning 2017*. <https://equmeniakyrkan.se/wp-content/uploads/2018/11/EKK-2018-arsredovisning-2017.pdf>. Hämtad 28.5.2019.
- Fahlgren, Sune, 2006. *Predikantskap och församling. Sex fallstudier av en ecklesial baspraktik inom svensk frikyrklighet fram till 1960-talet*. Uppsala: Uppsala universitet.
- Fahlgren, Sune, 2014. *Equmeniakyrkans ecklesiologiska äventyr. Kyrkovetenskapliga reflektioner kring nyckelord vid bildande av ny kyrka*. I: Svensk Teologisk Kvartalskrift, Årg. 90. Lund: Lunds universitet.
- Groome, Thomas H., 2015. *Kommer det att finnas tro? En ny vision för undervisning och växande tro*. Växjö: Religionspedagogiskt idéforum.
- Halldorf, Joel, 2018. Mötet i frikyrklighet och väckelse. I: Fallberg Sundmark, Stina (red.), *Kristen gudstjänst. En introduktion*. Skellefteå: Artos. S. 137-168.
- Hönökonferensen: Historia, u.å. <http://www.honokonferensen.se/om-honokonferensen/historia>. Hämtad 27.2.2019.
- Johansson, Arne, 2014. *Väckelse- och brytningstider på Öckerö-öarna*. Bohus: Svenskt Tryck.

- Lund, Jonas, 2017. Hönökonferensen 2017, 07.07.2017.
- Lönnebo, Martin, 1977: *Homiletik. En introduktion i kyrkans förkunnelse*. Stockholm: Verbum.
- Marklund, Anders, pastor och föreståndare i Hönö Missionskyrka, 2019. Mailkonversation 22.03.2019.
- Olson, Marcus, 2018. Hönökonferensen 2018, 10.07.2018.
- Stangeland Kaufman, Tone, 2017. *A New Old Spirituality?: A Qualitative Study of Clergy Spirituality in the Nordic Context*. Eugene, OR: Pickwick.
- Taylor, Charles, 2007. *A Secular Age*. Cambridge: Belknap Press.
- Ungdomsstyrelsen, 2010: *Ungdom och ungdomspolitik. Ett svenskt perspektiv*. PDF. Stockholm: Ungdomsstyrelsen.
- Wenell, Fredrik, 2019. När Gud inte längre är självklar. Ungdomar och trons uttryck. I: Forsling, Josef & Gustavsson, Caroline & Wenell, Fredrik (red). ”*Man ska vara sig själv*”. *En bok om ungdomar, tro och delaktighet*. Tro & Liv skriftserie. Örebro: Marcus. S. 51-72.
- Zackariasson, Maria, 2016. *Gemenskapen. Deltagande, identitet och religiositet bland unga I Equmenia*. Farsta: Molin & Sorgenfrei Akademiska.
- Ånskog, Gunnar, pastor och före detta föreståndare i Hönö Missionskyrka, 2019. Mailkonversation 04.04.2019.